

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE . 16.— K | FÉL ÉVRE
NEGYED ÉVRE 4.— K

8.— K

FŐSZERKESZTŐ:
DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
TELEFON 108-00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Ipari fűtőanyagunk kérdése.

Csaknem általánosan elfogadott igazság, hogy a népek nagy versenyében ma egy államnak műveltsége, gazdagsága és hatalma iparának sokféleségétől és a világpiacon való versenyképességétől függ.

Nekünk az ipar régtől fogva fájdalmas kérdésünk.

Amióta ez a nemzet föleszmélt, azóta mindig azon erőlködött, hogy ipart s ezzel együtt gazdagságot, műveltséget és hatalmat szerezzen magának. Sajnos nemzetünknek ez a törekvése nem sikerült olyan mértékben, amilyen mértékben annak, a reáfordított áldozatok után, sikerülnie kellett volna.

Igaz, hogy egyesek nálunk is szereztek vagyont bizonyos szerencsés helyzetben levő iparágakban, azonban az egész nagyarányú iparfejlesztési akció alapjában véve el nem érte a várt eredményt.

Még olyan iparágakat sem sikerült sok erőlködés után sem meghonosítanunk, amelyeknek nálunk a természetes föltétele meg van.

Tudvalevő, hogy iparfejlesztési törekvéseink sikertelenségének az oka egyrészt a helytelenül megválasztott módszer, másrészt pedig az a szerencsétlen vámpolitikai helyzet, amelyben a közönség folytán sinylődünk.

Az ipar teremtéséhez három alap dolog szükséges.

Először, hogy olcsó nyerstermék álljon rendelkezésre, másodsor olcsó hajtóerő és harmadszor kellőszámu, értelmes munkáskéz.

Nyerstermekben nincsen nálunk hiány. Sőt épen az a szomorú, hogy megfelelő iparág híján a nyersterményeket kiviszik a szomszédba tőlünk, hogy onnan aztán földolgozva drága áron kapjuk ismét vissza.

Munkásnép megfelelő számban állana nálunk rendelkezésre, hiszen évenként ezrekre rug a kivándorlók száma, akik mint ügyes munkások keregettek az újvilág kormos gyáraiban.

Ez a két föltétel tehát nem hiányzik.

Az olcsó fűtőanyag kérdésére már nem adhatunk ilyen határozott feleletet.

Az olcsó hajtóerő pedig természetes összefüggésben van az olcsó fűtőanyaggal.

A természetes hajtóerőforrások közül a víz nálunk nincsen olyan mértékben kihasználva ipari célokra, mint amilyen mértékben azt a természet nekünk rendelkezésünkre bocsátotta.

Akaratlanul is azok felé a mesterséges erő-

források felé fordul iparunk, amelyeknek előállításához valamilyen fűtőanyag szükséges.

Mint ipari fűtőanyag elsősorban a szén jön tekintetbe.

A nagyiparos államok kivétel nélkül azért lehettek azzá, mert olcsón bányászható széntelepeik reális áron láthatták el gyáraikat fűtőanyaggal.

A fő, erőtermelő fűtőanyag nálunk is a szén lehet egyedül.

Bányáink azonban a közel 100 millió méter-mázsa termeléssel nem képesek ellátni az ország szénszükségletét. Idegen szénre vagyunk szorulva, ami iparunk szempontjából egyáltalán nem kedvező jelenség.

Szénbányáink termelő képessége teljesen ki van merítve. A jelenlegi föltárásokkal, okszerű műveléssel több szenet kiadni bányáinkból alig lehet.

A termelés fokozásának egyik legnagyobb akadály a munkáshiány, amely mint egyre jobban fenyegető felhő, ott lebeg bányászaink felett. A munkásviszonyok napról-napra rosszabbak lesznek.

Nyugodt termelésről, amíg az megoldva nincsen, szó sem lehet.

Aztán jellemző a mi szénbányászatunkra, hogy a nagy viteldijjal drágított külföldi szén nálunk, a mi szénünkkel szemben még mindig versenyképes.

A legújabb becslés szerint hazánk szénkincsét nem is egészen 100 évre kell elégnék vennünk.

Mi lesz azután iparuokkal?

Igaz, egy 100 év nagy változást idézhet elő a hajtóerő előállításában, de nem hisszük, hogy egy század múlva a szén mellőzhetővé legyen a világ ipari termelésében.

Azért úgy a magán, mint a nemze'gazdaság szempontjából kell, hogy ezt a kérdést kellő figyelemre méltassuk.

A szén mellett mint fűtőanyag a földolaj jöhet tekintetbe.

Ma még nekünk számottevő földolajbányászatunk nincsen.

Az állam évtizedek óta szubvencionálta a földolaj kutatásokat, de számottevő eredményt nem tudtunk fölmutatni.

Geológusaink azt mondják, hogy jelentékeny petroleum-mezők vannak, amelyeken virágzó olajbányászatot lehetne teremteni.

A legújabbban megfúrt egbelli olajkut is emellett szól.

Mi hát az oka az olyan régen tartó sikertelen munkának?

Várhatunk-e attól jobb eredményt, hogy az olaj állami monopólium lett?

A földolaj kétféleként használható, mint fűtő és mint hajtóerő gerjesztésére alkalmas anyag.

Az utóbbi időben mind nagyobb és nagyobb tért hódít a nyersolajjal való fűtés. Gyárakban és kereskedelmi hajókon egyaránt alkalmazzák a szén helyett, mint tüzelőanyagot.

A tenger uralmáért való küzdelemben Anglia és Németország egymásután építik az olajtüzelésre berendezett csatahajókat.

Tüzelésre az eddig nehezen fölhasználható s az olajfinomításánál hátramaradó alkatrészek is jól alkalmazhatók. A nyersolajmótorok is mindinkább elterjednek.

A benzinmótorokat pedig ma már alig tudná nélkülözni az ipar és a közlekedés.

A földolaj tehát versenytársa lett a szénnek. Azt igen sok helyről egyenesen ki is szorítja. Benne az ipar és közlekedés egy, még a szénnél is becsesebb anyagot nyert.

Az olaj a szén egyeduralmát megtörte, ezzel egyszersmind meg is hosszabbította a világ szénkészletének életét, amelyen a mai gépteknika fölépült, amely nélkül a mostani kor ipari berendezése soha meg sem született volna.

Épen a nyersolaj kiváló fontosságára való tekintettel, a petroleum kutatást nálunk is erőlyesebben kezébe kellene venni az államnak magának, vagy pedig csakis föltétlenül megbízható magánvállalkozóknak kellene odaadnia a koncessziót.

A természet különös kedvezése következtében a szénen és földolajon kívül még hazánk egy harmadik fűtőanyaggal is számolhat: a földgázzal, amely ipari szempontból a legideálisabb tüzelőanyagnak mondható.

Az eddig föltárt gázmennyiségből arra lehet minden valószínűséggel következtetni, hogy naponként két, de föltétlenül egymillió köbméter gázt képesek szolgáltatni egy fél évszázadig a mezőszégi dómok.

Ezzel a rengeteg gázmennyiséggel magával virágzó iparágakat lehetne megteremteni.

Ki lehetne vele emelni iparunkat abból a kedvezőtlen helyzetből, amelyben a reánk kényszerített vámpolitika következtében vergődik a létéért.

A földgázzal kettős célt lehetne elérni.

Nagyarányu iparágakat lehetne vele teremteni és ki lehetne vele szorítani, az országba most behozott, több mint 4 millió tonna szenet, s ezzel lényegesen meg lehetne javítani amugy is erősen passzív kereskedelmi mérlegünket.

Mit fog hozni a földgáz értékesítésében a jövő, az ma még nagyon is bizonytalan, de a helyes megoldás az ipar érdekeinek tekintetbevételét is követeli.

Szénkincsünket tekintve, ha a ma ismert vi-

szonyaink szerint szegényebbek vagyunk is, mint szomszédaink, de ezt a hátrányunkat ellensúlyozza gázmennyiségünk gazdagsága és olajterületeink, amelyek okszerű felkutatással jelentős mennyiségű földolajat szolgáltatnak.

Igaz az, hogy szénbányászatunk igen sok nehézséggel küzd még ott is, ahol az gazdaságos lehetne.

Sajnos, nem egy helyen rab'óbányászat folyik a magán- és közgazdaság mérheteitlen kárára.

A fejtési veszteségek igen sok helyütt jelentékenyek.

A tűz és állandó vízveszély már ismert szén-területek lefejtésének lehetőségét is illuzóriussá teheti.

Itt tehát a magán és állami fe'ügyelet kell, hogy lelkiismeretesen teljesítse a kötelességét.

Az alig 100 évre elég szénkincsünket becsülni kell. Minden benmaradt tonna szén ipari boldogulásunkat s ezzel együtt nemzeti gazdagodásunkat és erőnket fosztja meg pótolhatatlan előnyöktől.

A szénnel a főhasználásában is takarékoskodni kell. Ezt a nemzeti kincset nem szabad elherdálni!

A szél, a földgáz és a földolaj együttvéve mintegy három évszázadra láthat el bennünket erőforrással. De ez értékes fűtőanyagokat el lehet pazarolni egy század alatt is nagyon könnyen.

A gyárosnak, bányásznak egyaránt szívén kell hordoznia ennek a rendkívül nagyhorderejű kérdésnek jelentőségét.

Iparunk csak addig lehet, amíg fűtőanyagunk tart!

Az ipar pedig a kulturának alapföltétele.

A jövőben csakis azok az országok lehetnek a nagy gazdasági harcban győzedelmesek, amelyek iparképesek maradnak.

Ezért olyan fontos a nemzet életében a fűtőanyagok kérdése.

A kulturnemzetek már kiadták a jelszót: *Kiméljük a szenet!*

Ha már a szénvel ezredévre ellátott országok is takarékosra intenek, mennyivel inkább kimélnünk kell nekünk a mi csipetnyi szénkincsünket!

Kimélni és helyesen felhasználni a fűtőanyagokat!

Ezt az intelmet eszébe kell tartania az utolsó fűtőtől kezdve mindenkinek, egészen fel azokig, akiknek a sors megadta az alkalmat, hogy az egész nemzet iparának, gazdagságának és hatalmának irányát megszabhatják.

Kitüntetés. Ófelsége 1914. évi február 6-án, Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával Csicskó Jakabnak, az Osztrák bánya- és kohóműtársaság zakárfalvai bányauzeménél alkalmazott bányaszakmesternek sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

Luftfilter

G. A. Schütz

Maschinenfabrik
Abt.: Luftfilterbau

Wurzen, Sa.

baut als

besondere

Spezialität

Széniparunkról.

(Visszapillantás 1913-ra. — A Máv. — Németország széniparáról. — Munkásviszonyok. — Világtermelés. — Bányáink. — Egregyvölgy bányászata.)

Noha ellentétnek látszik, elvitázhatlan tény, hogy Magyarország szénipara az 1913. általános konjunktúrális szempontból vésteljes esztendőben is, jó időszakra tekinthet vissza.

A bányák megerősített fokozott termelése sem volt képes az ezer új oldalt felmerült keresletet kielégíteni és így az importált mennyiség már az év első felében is 5 millió mm.-val meghaladta az előző év hasonló időszakának behozatalát, noha tudott dolog, hogy a szénfogyasztás zöme mindenkor az év második felére esik. A mondottakból önként következik, hogy bányáink fokozódott mennyiségű termelésüket emelkedett árakon tudták elhelyezni.

Nőttön nőtt a bazai közlekedési vállalatok és állami gyárak szükséglete is. Sajnos, a vonatkozó statisztikai adatok e pillanatban még sem állhatnak rendelkezésünkre, de a korábbi kimutatásokat alapul véve, aligha tévedünk azon becsülésünkkel, hogy nevezett vállalatok 1913. évi fogyasztása 63 millió korona értékű ásvány-szénben nyer kifejezést; ebből esett 48 millió a bel-földi és 15 millió a külföldi bányákra.

A Máv. 1912-ben 8 millió és 1913-ban 10 millió métermázsával szállított, a megelőző évnél nagyobb mennyiségű szén. A forgalom lebonyolítása csak elvétve adott panaszra okot, mert 1913-ban érvényesült már a Máv. teljesítőképességének emelése céljából beruházott 150 millió koronányi összeg.

A Máv. által lebonyolított áruforgalmat kütömben a következő táblázat illusztrálja legelénkebben:

A forgalom neve	A szállított mennyiség tonnákban		Az összes		Egy-egy	
	1911	1912	tona által befutott ut kilométerekben		1911	1912
Gyorsáru	496.482	504.897	74.174.396	75.985.163	149	150
Teheráru	35.108.022	37.081.864	6.013.798.387	6.396.675.803	171	172
Összesen	35.604.504	37.587.758	6.087.972.783	6.472.660.966	171	172

Az áruforgalomban elért bevételek adatai pedig a következők:

A forgalom neve	B e v é t e l e k							
	s s z e s e n				egy tonna után		egy tonna-kilométer után	
	1911		1912		1911	1912	1911	1912
	K	f	K	f	f i l l é r			
Gyorsáru	13.833.082	18	14.518.690	31	2.786	2.876	18-65	19-11
Teheráru	261.840.783	59	283.295.450	22	746	764	4-35	4-43
Összesen	276.673.865	77	297.814.140	53	774	792	4-53	4-60

Míg mi, évről-évre fokozódó mennyiségű szénbehozattal számolunk, Németországban nőttön nő a kivitel. 1912-ben az összes német export 31 millió tonnára rugott, tehát az export egymaga háromszor annyi volt, mint Magyarország össztermelése. A jelzett 31 millió tonnából 9 millió tonna került Ausztriába és két millió tonna, vagyis 20 millió métermázsza Magyarországra. Mellesleg megjegyzem itt, hogy Bécs külvárosával együtt 1912-ben 1,756.000 tonna s iléziai szén-tet fogyasztott, míg Berlinbe ugyanez időben ugyane bányavidékről csak 1,208.000 tonna jutott.

Az 1913. esztendő úgy a kőszén, mint barnaszén, koks és brikett termelés tekintetében Németországban felülmulta minden korábbi év termelését.

Németország termelt 1000 tonnákban (10.000 mm).

Kőszén.			Barnaszén.		
1911	1912	1913	1911	1912	1913
160,793,6	177,094,1	191,544,5	73,483,8	82,330,5	87,190,3

Rengeteg nagy volt a kivitel is, mely főleg Belgium, Hollandia, Ausztria-Magyarország, Oroszország, Svédország, Schveic és Spanyolország felé irányult.

A forgalom (behozatal és kivitel) volt 1000 tonnákban:

Behozatal.			1913 év.			Kivitel.		
1911	1912	1913	1911	1912	1913	1911	1912	1913
10,914,1	10,380,7	10,539,9	27,412,4	31,131,5	34,573,4			

E számsorozattól megállapítható, hogy Németország kivitele egymagában évről-évre körülbelül annyival gyarapodik, amennyit Magyarország össztermelésének harmadrésze kitesz.

A Máv. szükséglete nagy részét a felsősziléziai bányáknál köti le s állandó összeköttetésben áll a berlini Friedländer céggel. A kereskedelmi miniszterium múlt év utolsó hónapjaiban Friedländeréket arra szólította fel, tennének a már lekötött mennyiségen felül újabb ajánlatot további évi 30—40 000 vaggon szállí-

KRAYER FÉLE

ROZSDAVÉDŐ

HIDFESTÉK.

KRAYER E. és TÁRSA

CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK

FESTÉK-KENCE-LAKK-GYÁR

BUDAPEST (KRAYER FÉLÉ UDVAR)

VI., Váci-ut 31.

tására. A tárgyalások nevezett cég tulkövetelése miatt akkor megakadtak, de most újból felvették. Sajnáljuk az esetet, mert Magyarországon létezik 10—15 oly már üzemben levő bánya is, mely rendelmények hijján a szó szoros értelmében csak vegetál s várja a jobb idők hajnalhasadtát. Ha a Máv. rendelményeivel ezeket támogatná, ha nálunk egyáltalán léteznék szociális és kereskedelmi szempontból helyes politika, a kivándorlást, már annak révén is lehetne csökkenteni, hogy a Máv. szénszükségletének belföldön fedezhető részét a belföldön fedi is.

Mi Németországból hozatjuk az itt kitermelhető szenet és Magyarország emberanyagot exportál Amerikába, hogy ezek munkássága az ottani ipart saturálja szénnel. Talán lehetséges volna e kettős bajon „egy“ intézkedéssel segíteni.

A magyar szénbányákkal kötött Máv.-szerződések f. év végén, a felsősziléziai szerződések 1915-ben szűnnek meg. A folyamatban levő alkudozások 1915—1916. évi szállításokra vonatkoznak. Talán a fentebbi utalásunknak meg lesz az a hatása, hogy a Máv. a kisebb magyar bányákkal is szóba áll, mert évi 3—4 millió mm.-t ezek is tudnának leszállítani.

A külföldi ásványszén használatára vonatkozólag a következő hivatalos jelentés fekszik előttünk.

Az ásványszénre külföldön költött összeg 13,380.431 koronát tett ki, ami az egész szénbeszerzés értékének mintegy 24.8%-a. E százalék 1909. évben 33.0 és az 1910. évben 31.2 volt. Tehát ezen anyagnál a hazai beszerzés aránya a külföldihez képest lényegesen javult.

Külföldi szén beszerzésében első sorban a Máv. részes, amennyiben miniszteri engedéllyel 6,833.002 koronáért vett dombraui, karwini, felsősziléziai, porosz és angol szenet. A vonalmenti szénbányákból szintén engedéllyel 2,113.684 koronáért szerzett be a kassa—oderbergi vasut külföldi szenet. Engedéllyel vett a győr—sopron—ebenfurti vasut 91.215 koronáért, a budapesti helyiérdekű vasutak 44 339 koronáért és a

Déli vaspálya társaság 1483 koronáért külföldi szenet. A megfelelő minőség szempontjából az öntésnél kívánt kevés kéntartalomra való tekintettel szereztek be külföldön 2,899.486 koronáért szenet és kokszot a kincstári üzemek.

A Dunagőzhajózási társaság a jobb minőség miatt 818.335 koronáért, a Magyar folyam- és tengerhajózási társaság külföldi állomásai részére 316.888 koronáért v. tt külföldi szenet. A géperőre berendezett közuti vasutak közül a brassó—háromszéki helyiérdekű vasut engedéllyel 38.775 koronáért, engedély nélkül a szabadkai villamos vasut 123.250 koronát, a szegedi közuti villamos vasut 32.890 koronát és a svábhegyi fogaskerekű vasut 28.652 koronát költött engedéllyel külföldi s-énre. A Magyar építő r.-t. 31.081 koronával részes o külföldi beszerzésekben.

A mondottakból következtethető, hogy a Balkánháboru a szénipart alig érintette. Némileg csökkent ugyan nálunk az építkezési ipar, minek folytán apadt téglagyáraink szénszükséglete, kevesebbet konsumált a vas- és fémipar, de viszont 10%-al emelkedett a szükséglet a Máv.-nál, emelkedett az állami ipartelepeken, az újabban épült és üzembe helyezett cukorgyáraknál és nem ment vissza a malmi iparnál sem.

Nagymennyiségű szenet kötöttek le a háztartások és (Hausbrandkohle) melyek évről évre fokozatosan növekvő fogyasztása kívánatossá teszi, hogy a népeség hivatott helyről tájékoztatásuk a fűtés technikájáról is. E téren nálunk hihetetlen pazarlás uralkodik; átlag minden háztartás, kávéház, vendéglő, iskola stb. kétszer annyi szenet használ fel, mint amennyire helyes tüzelés esetén szüksége volna, mert mind a nevezettek nem a szobákat hanem az utcát fűtik.

A munkásviszonyok tavaly kielégítőek voltak; aratás idején a bányák zöme jobban fizette a bányászokat, nehogy azok elszéledjenek; ennek dacára helyenkint 30% munkaerő hagyta el a tárókat, végezte az aratási teendőket és csak késő ősszel állott vissza a szénmunkához. A bányák az eshetőséggel számolva, már a nyár folyamán gyűjtötték a szenet, készen tartották azt s így a cukoripar négy havi aeréja szénhiányt nem is észlelt.

De mindezen elővigyázat, intézkedés csak lokális jelentőségű ama nagyarányu szükséglethez képest, melyet a kultur — az iparállamok felidéznek.

Magyarország évi széntermelése 10—10.5 millió tonna. A földkerekség összefogyasztása évi 1200 millió tonna, tehát mi az össz-szükségletnek még csak 1%-át sem fedezzük. Itt domborodik ki leginkább „iparállami“ nivoltunk!

A szükséglet zömét a U. S. of A. fedezi. Kerek 500 millió tonnával (50-szer annyit mint mi és ami a legelszomorítóbb a dologban, nagyrészt magyar munkáskezekkel), Anglia a sorozatban 280 millió tonnával a második helyet foglalja el és Németország 170 millió tonnával a harmadik helyen áll. E három állam összesen 950 millió tonnát produkál, — mind a többi nemzet csak 250 millió tonnával járul hozzá az évi 1200 millió tonnaszükséglet fedezéséhez.

Persze ott, ahol legtöbb a termelés, ott legolcsóbbak az árak is, mert minden munkát emberi kéz helyett gépek végeznek. Egy tonna amerikai szén ára 7.8 márka, az angolé 10.2, a németé 12.2. A belgáé

Schulz A.
OKL. MÉRNÖK

GYÁRKÉMÉNYEK-KAZÁNBEFALAZÁSOK.

BUDAPEST VII. ARÉNA ÚT. 80. SZÁM. TELEFON 23-57. J. 0251.
332-23

SCHULZ
GÖZTÉGLAGYÁRAK. R. T.

(994/8/11)

már 15, a franciáé épp kétszer akkora, mint az amerikai, vagyis 156 márka.

Az ipari viszonylatokra e számsorozatból azonban következtetést vonni nem lehet, mert a megnevezett államok nem fogyasztják el maguk minden termelésüket. Legnagyobb az exportja Angliának, mely 1912-ben 87 millió tonnára rugott, követi Németország 24 millió és a U. S. of A. 17 millió tonnával. 5 millió tonnát teszen Japán kivitele is. Viszont legnagyobb Franciaország importja, 19 millió tonnával (de ott szén alig van), az Osztrák Magyar monarchia 10.5 és Olaszország 9 millió tonnával. Olaszország is szegény szintén, de hogy a közös monarchia importja oly végtelenül nagy, az a két kormány közös hibájául róható fel, mert szerünk volna úgy a Lajtán innen, mint a Lajtán túl.

Szénfogyasztás tekintetéből szintén az Unió áll első helyen, évi 425 millió tonnával (12 év előtt még csak 279 millió t. volt), követi Anglia 185 és Németország 135 millió tonnával. A közös monarchia szükséglete 1901-iki tizennyolc millió tonnáról 1912-ben huszontkét millióra emelkedett. Emelkedik a szénfo-

gyasztás nemcsak absolute, de viszonylagos számokban is. Németországban ma átlag minden egyed éppen kétszerannyi szenet fogyaszt, mint fogyasztott 20 év előtt, dacára annak, hogy időközben a birodalom lakossága 30%-al növekedett.

Üzleti szempontból panaszra Magyarországnak nincs oka, mert amint e fejtegetés bevezető részében már megjegyeztük, az 1913. évre, mint jó esztendőre tekinthetünk vissza. Sajnos, hogy az országban, a már vázolt okok miatt (Máv.), az u. n. közepes nagyságu szénbányászat nem tud kifejlődni. Vannak nagybányáink, vannak törpe, kicsiny bányáink, de nincs közepes iparunk. A kicsiny bányák közül „neves” számba megy már az a tárulat, mely egy év alatt annyit produkál, mint Salgótarján egy napon; a zöme évente annyit termel, mint Salgótarján 4—6—8 óra alatt Csak azért, hogy sajátos viszonyainak kidomborítsuk, mutatjuk be itt ama táblázatot, mely nagyobb bányarészvénytársulatok vagyoni erejét dokumentálja.

Nagyobb bányáink legmagasabb és legalacsonyabb árfolyamai voltak:

	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911 XII/31
Északmagyar Egyesült Kőszénbánya és Iparvállalat	239	210	238	265	303	303	292	280	338	396	413
	200	175	184	210	249	268	230	240	322	322	
Észtergom—szászvárosi Kőszénbánya r.-t.	236	230	197	179	179	180	170	170	175	200	255
	230	195	186	170	165	158	155	135	135	175	
Magyar Általános Kőszénbánya r.-t.	275	249	292	385	391	510	522	665	660	675	878
	215	240	238	264	370	370	480	520	590	628	
Salgótarjáni Kőszénbánya r.-	644	592	579	593	609	651	646	614	641	658	676
	507	481	512	519	555	542	535	550	527	610	

A mai (1914 febr. 27.) jegyzések fenti sorrendben 370; 422; 1067; 766.

Az egyes bányák üzletmoneti detailjaira, mint az alaptőke nagysága, tiszta nyereség, osztalék, a szén kvalitása, stb. e helyütt egyelőre ki nem terjeszkedünk.

* * *

A szilágymegyei bányák, nevezetesen az Egergyölgyi Kőszénbánya Társulat 1913-ban az időjárás okozta nagy viszontagságon meit keresztül. Az év első két hónapján az üzlet még a normális mederben folyt, de márciusban a hirtelen beállott meleg idő gyorsan olvastotta a hót, jeget s a közlekedési utakat járatlanokká tette. Ugyancsak az állandó eszések gátolták áprilisban is a nagyobb mérvű kitermelést. Május

és júniusban rendes keretben mozgott a forgalom, de visszaesett az az aratási időben, július, augusztus és szeptember hónapjain, amikor a munkások elszéledtek és jobb kereset miatt részben Romániába mentek, részben kivándoroltak. Az év utolsó 3 hónapján a bányák ismét az idő viszontagságai alatt szenvedtek.

A vagonhiány mizériái ugyan nem elevenedtek fel, de a szénkonjunkturában rejülő jobb idők fuvalmát a Szilágyság még nem észlelte, mert itt hasznavehető közlekedési utak híján, minden ipari erőlködés biabavaló. A szilágymegyei járások pótdója 150—250%, de utak jókarban való tartására ebből se telik. A közigazgatás minden ésszerűség ellenére magát a bányát szorítja az utak javítására s ezen ténykedését

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I, Budafoki-ut 13533. hrsz. TELEFON: 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

nevezi ipartámogatásnak. A hatóság attól sem riad vissza, hogy e bányát az utak használatának tilalmával fenyegetse meg azon esetben, ha ezeket rendbe nem hozza.

Felpanaszoljuk, hogy a zsidói állomás a megnövekedett forgalom igényeit nem tudja kielégíteni s az állandó tolatás minden rendszeres munkát gátol. Az állomás kibővítése már égetően szükséges, főleg kívánatos egy 6-ik vágány lefektetése, melyen a szénrakodás volna eszközölhető.

Ungar Miklós.

HAZAI HIREK.

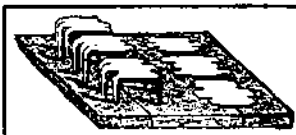
Szendé Lajos, a Magyar Általános Kőszénbánya r. t. vezérigazgatója, súlyos betegen fekszik a Herczel szanatóriumban. Kedden délután még bent dolgozott a hivatalában és már szerdán délből — családja és ismerősei mély megdöbbenésére — vakbéloperációt végeztek rajta. Bár az operáció sikerült, a beteg állapota súlyos. Nagyszámu tisztelője, az egész szakközönség osztatlan részvétellel és aggodással várja gyógyulását.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület budapesti osztálya február hó 28-án tartotta rendes évi közgyűlését az Erdészeti Egyesület tanácskozó termében. Zsigmondy Árpád elnöki megnyitójában megemlékezett a lefolyt év több bányászati eseményeiről. Ismertette a tavalyi kanadai, nemzetközi földtani kongresszus alkalmából szerkesztett s a föld szénkincsének becslését tárgyaló standord művet. Eszerint Magyarország szénkincse Európa szénkincsének 7-66 része. Ha a hazai széntelepeket 70—100 év múlva kibányásznák, akkor a szomszédos osztrák és porosz-sziléziai szénre leszünk utalva. Lehet azonban, hogy a megkezdett kutatásokkal az ország északnyugati részén sikerül föltárni a Kárpátok alatt esetleg átnyúló sziléziai telepeket. Rámutatott a feketeszen és koks behozatal emelkedésére, mely 1913-ban már 100 millió korona értéket képviselt. Indítványozta, hogy az anyaegyesület kérje a fejedelmi leg honorált amerikai gázzsakértők véleményének közreadását. Szóba hozta az anyaegyesület alapszabálytervezetét, melytől, valamint az új tisztikartól az egyesület fölvirágzását reméli. A munkás- és betegsegélyző törvény módosításával kapcsolatosan fölvetette a társulások reformját. Végül az anyaegyesületnek néhány más rokonirányu együlettel együtt építendő székháza kérdését is szóba hozta. Az osztályülés őszinte köszönetet mondott az Erdészeti Egyesületnek a közgyűlési terem átengedéseért. Andreics János napirend előtt okolta meg, hogy miért maradt eddig távol az egyesületi élettől. Hangsúlyozta, hogy ezért őt vád nem érheti s be-

jelentette, hogy ezután teljes erejével fog közreműködni az egyesület javára. Marton György előterjesztette a pénztárvizsgáló bizottság jelentését, melynek kapcsán az osztályülés Schreder Gyula pénztárosnak köszönetet mondott. Sajnálattal vette tudomásul a pénztári tisztségről való lemondását s fölkerste az új pénztáros megválasztásáig a helyettesítésre. A salgótarjáni osztály meghívása általános tetszéssel találkozott és remény van arra, hogy a budapesti osztály tagjai számosan fognak résztvenni ezen a kiránduláson. Elnök bejelentette, hogy Zsigmondy Béla ur készséggel beleegyezett abba, hogy az osztály tagjai alkalmas időben megtekinthessék a lánchid építési munkálatait. Az osztályülés elfogadta Vizer Vilmos indítványát, amely szerint minden évben a legjobb felolvasást egy erre a célra készült aranyplakkal fogják jutalmazni. Az ügyrend megváltoztatására kiküldendő bizottságba Marton Györgyöt, Katona Lajost és Zorkoczy Samut választották be. Ezután Tassonyi Ernőt titkárnak, dr. Hajdu Lajost pedig gazdának választották meg egyhangulag. Schreder Gyula indítványára elhatározta az osztály, hogy a nevelési alapra 100 koronát ad és átír az anyaegyesülethez a nevelési alap ügyének fölkarolása céljából. Az osztály tagjai a Schuller-féle vendéglőben társasvacsprára gyűltek össze, amely a szokásos kedélyes hangulatban folyt le.

Államvizsgálatok a bányászati főiskolán. A selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán folyó hóban fogják a tavaszi államvizsgálatokat megtartani. Írásbeli részük március 14-én, szóbeli részük pedig március 16-án s a rá következő napokon lesz. Vizsgálatra hat bányász: Ambrus Valér, Kiss Károly, Csiszér István, Faludi Béla, Szilágyi Jenő, Krausz Sándor és négy vaskohász: Balázs József, Hoznok Gyula, Kurinán Géza, Szlabey Rezső jelentkezett. A vizsgálatok elnöke: Barlai Béla dr., a főiskola ezidőszeinti rektora; miniszteri biztos Probstner Alfréd miniszteri tanácsos; examinátorok: Déver Mihály m. kir. főbányatanácsos és Gyürky Gyula társulati bányagazgató.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület igazgató-tanácsának legutóbbi ülésén a székház ügyében kiküldött bizottság kedvező jelentésének tudomásvételre és a megindított eljárás folytatásának elhatározása után úgy döntöttek, hogy az alapszabálymódosítás-tervezet végleges szövegének megállapítását az április 6. és 7-én tartandó választmányi ülés tárgysorozatába veszik föl. A végleges döntés a tervezetről egy, június folyamán tartandó rendkívüli közgyűlésnek lesz a tárgya.

"ZICK-ZACK" SZIJKAPCSOK

a legjobb összekötő kapesok mindennemű hajtósíjra. — Próbamintákat díjtalanul küld
 (1143)22 FRANZ KÜSTNER Dresden-N.

Szivattyukat és mérlegeket

gyárt mint különlegességet és legnagyobb rak-
 tárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

Árjegyzék ingyen
 és bérmentve

Garvenswerke Wien, II., Handelsquai 130

Az egbelli petroleum. A nyitrai megyei petroleum-forrás gazdaságos kihasználásához úgy látszik komolyan hozzáfogtak. Erre vall legalább az a körülmény, hogy az egbelli földgáz olajforrás közvetlen közelében a jövő hét folyamán két új furást kezdenek. A nyersanyagot csővezetékön át fogják összegyűjteni egy ötven waggon ürtartalmu vastartályba, mely most van munka alatt. Innen öntik át majd a nyersolajat a vasúti tartálykocsikba. A nyersanyagot a pozsonyi Apolló petroleumfinomító dolgozza fel. Most van folyamatban a kutatás érdekkörébe bevonandó földek kisajátítása az államkincstár részére. E munkát a beszercebányai bányakapitányság megbízottja végzi. A megnyílt olajforrás termelése naponként átlag két waggon. Az állomás mellett épülő vastartály és csővezeték a telep-től az állomásig tervbe vett vasúti sín-pár pótlására lesz hivatva s megszünteti egyúttal a hordókkal való nehézkes anyagszállítást.

Sztrájkok. Szombathelyről írják lapunknak Folyó hó 2-án Óribányának bánya- és kohómunkásai sztrájkba állottak. A munkabeszüntetés nem nagy jelentőségű, mert a bánya vezetősége az ar-timon árának rohamos csökkenése miatt az üzemet már néhány héttel ezelőtt erősen redukálta; a munkások a környékbeli falvak földmivelő népéből kerülnek ki s onnan könnyen pótolhatók. Mindezek dacára az üzemvezetőség hatósági egyeztetés beavatkozást vett igénybe. — A pilisvörösvári Lipót-akna mintegy 600 bányamunkása folyó hó 3-án reggel a munkát megszüntette. A bányamű felügyeletére és biztonságára feltétlenül szükséges fenntartási munkálatokat a felügyelőszemélyzet és 30—40 bányamunkás teljesíti. A rendet 30 csendőr tartja fent. A sztrájkra állítólag két munkás elbocsátása adott okot. Közeledés vagy egyezkedés munkaadó és munkások között, lapunk zártáig nem történt.

A szarvaskői szénkutatás eredménnyel járt. A vállalkozók a kitermelt szén értékesítésére hatósági engedélyt nyertek; 2 waggon szén et már utnak indítottak.

A Magyarhoni Földtani Társulat március hó 4-én a Földtani Intézet előadó termében szakülést tartott. Előadtak *Kulcsár* Kálmán dr. a felső oligocen újabb előfordulásáról Budafok és Törökbalint között; *Lőr* Márton dr. tridimit Nagyszőlősről címen tartott előadást; a szakülés után a választmány ülésezett.

Az Urikány—Zsilvölgyi kőszénbánya részvényesei az elmúlt évre két koronával magasabb osztályt kapnak, mint amennyi az 1912-es dividenda volt. Tizenhét korona helyett husz korona lesz az osztalek. Az igazgatóság a múlt héten tárgyalta a mérleget és megállapította, hogy az alapszabályszerű levonások után 2,135.032 korona 22 fillér a tiszta nyereség, mely lehetővé teszi a két koronával magasabb dividenda fizetését.

A Rappromhányi Kőszénbánya r.-t. legutóbbi közgyűlésén beterjesztették a mérleget és zárószámadásokat az első három üzletévről, amely 203.000 K veszteséget mutat. Az igazgatóság azt a javaslatot tette, hogy a társaság alaptőkéjét egy millió koronáról 600.000 K-ra szállítsa le és az így elvont 400.000 K-t a veszteségek fedezésére fordítsák. Tekintettel arra, hogy a tartozások kifizetésére és az üzemek fejlesztésére újabb tőkére van szükség, mondja ki a közgyűlés, hogy 600.000 korona 6 százalékos elsőbbségi kötvényt bocsát ki és felhatalmazza az igazgatóságot, hogy az új emissziót a *Securité de Paris Assurances Generale* francia bizto-

sító társaságnál helyezze el. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztéséhez mindenben hozzájárult.

Főlszámoló bányavállalat. A Pásztói kavicsbánya és mátraszőlősi bazaltbánya részvénytársaság, amely nemrég alakult 100.000 korona alaptőkével, kimondta a főlszámolást.

A Galiciai Petroleum R.-T. tőkeemelése. A Galiciai Magyar Kárpát Petroleum R.-T. legközelebb két millió koronával fel fogja emelni alaptőkéjét. Az újonnan kibocsátandó részvényeket a bécsi Union Bank fogja átvenni. A vállalat tudvalevőleg a múlt év végén megvásárolta a Hazai Kőolajfinomító R.-T. részvényeit. A most említett vállalattal kapcsolatos üzleti tervnek megvalósítása céljából van szükség a tőkeemelésre. Mérlegszámla. Vagyon: Készpénz 119.622.32 K, készpénzkövetelések 959.500.86 K, jelzálogkölcsonők 7.644.258.60 K, váltótárca 2.686.175.11 K, ingatlan: már eladott, de vevőkre át nem irt ingatlanok 3.677.268.60 K, megmaradt ingatlanok 339.111.86 K, együtt 4.016.380.46 K, adósok 2.177.374.53 K, értékpapírtárca 355.159.75 K, konzorciális üzletek 760.000 K, átmeneti tételek 24.898.21 K, felszerelés 40.000 K, összesen 18.783.369.84 K. Tehor: Részvénytőke 6.000.000 K, tartalékalap 300.000 K, nyugdíjalap 21.259 K, át ruházott jelzálogkölcsonők 5.006.407.07 K, hitelezők készpénzletétek és jelzálogkölcsonőkből visszatartott összegek 6.271.257.64 K, saját ingatlant terhelő jelzálogkölcson 589.949.70 K, nyereség 594.496.43 korona, összesen 18.783.369.84 K. — Veszteség- és nyereség-számla. Veszteség: Igazgatóság, felügyelő-bizottsági és kezelési költségek 249.320.44 K, kamatkiadások 276.750.50 K, adó 89.658.01 K, tőkekamatadó 8976.80 K, leírás a felszerelésből 14.509.60 K, nyereség 594.496.43 K, összesen 1.233.711.78 K. Nyereség: Nyereségáthozat 45.028.66 K, kamatbevételek és haszonberek 875.827.36 K, bankári jutalékok 161.225.79 K, ingatlaneladási hasznok és parcellázási részesedések 151.629.97 K, összesen 1.233.711.78 K.

Szeretet vendégség Tatabányán. A tatabányai „Biblia olvasókör” f. hó 8-án este változatos és művészi programmal szeretet vendégséget tart, amelyen dr. *Turóczi Szigfried* bányatársulati ügyész is, az ünnepély kereteinek megfelelő, közérdekű előadással vesz részt.

KOVÁCSOLT VAS
RUHASZEKRENYEK

MAGYAR SZELLŐZŐ MŰVEK
Telefon József 26-56. BUDAPEST, VII., ARÉNA-ÚT 80.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Die ungarische Karpathen Petroleum A. G. die schon seit Jahren in der Umgebung von Izsaszacsal nach Petroleum forscht, pflegt dem Finanzministerium von Zeit zu Zeit über den Stand der Arbeiten und deren ev. Aussichten Berichte abzustatten. In einem letzteren derselben, heisst es, dass die Forschungsarbeiten unter günstigen Aussichten vorgehen und dass starke Petroleumspuren vorliegen. Wir bemerken trotzdem, dass trotz der hoffnungsvollen Petroleumspuren-Meldungen, die sich alljährlich in den Berichten der Gesellschaft wiederholen, diese Arbeiten bis heute nicht den geringsten Erfolg zu verzeichnen hatten.

Die ungarische Goldbergbau-Aktien-Gesellschaft, welche im Komitate Hunyad bei Botos eine Goldgrube betreibt, — hat in ihrer am 10. Februar abgehaltenen Generalversammlung die Liquidation beschlossen. Die im Jahre 1906 gegründete Gesellschaft verfügte über ein Aktienkapital von 100.000 Kronen. Direktionsräte sind: Dr. Artur Egyedi, Dr. Korai Fenyő, Rudolf Peterfreund, Wilhelm Földiak sen. und G. org Mándy. Die Bilanz weist einen Verlust von K 49.212 aus.

Kohlenforschung bei Szavaskő. Unser Berichterstatter meldet uns aus Eger, dass in der Umgebung von Szavaskő seit Monaten eine erfolgreiche Forschung nach Kohle stattfindet. Die Fortsetzung des Lagers von Egerseh wurde angeblich schon aufgeschlossen. Der Umstand, dass die Forscher den amtlichen Autorisationsschein zur Verwertung dieser Kohle binnen kurzem einzuholen beabsichtigen charakterisiert den Erfolg der Arbeiten.

Oberungarische Berg- und Hüttenwerks-Aktiengesellschaft. In der jüngst abgehaltenen Sitzung der Direktion dieser Gesellschaft wurde die Bilanz des Jahres 1913 festgestellt und beschlossen, der am 8. März laufenden Jahres abzuhaltenden Generalversammlung vorzuschlagen, von dem vorjährigen Reingewinn den Wertverminderungsfonds mit K 246.590·45, den ordentlichen Reservefonds mit K 100.000, den Pensionsfonds mit K 30.639·30 zu dotieren und eine Dividende von K 560.000, das ist K. 28 pro Aktio gegen K. 26 im

Vorjahre, zu verteilen und gleichzeitig aus dem Wertverminderungsfonds den freigewordenen Betrag von K. 600.000 zur Ausschüttung zu bringen, das ist pro Aktie K 30, so dass gegen Einlieferung des Koupous Nr. 23 pro 1913 zusammen K. 58 bezahlt werden sollen.

104. szám.

1914

Ajánlati felhívás.

A veresvizi bányaműnél Nagybányán eladó egy 89 lóerejű ócska Nicholson-féle fekvő gőzgép magas és alacsony nyomású ciliuderrel. Hozzá két darab a 80 m² fűtőfelületű csöves Steinmüller-féle gőzkazánal és egy 21 méter magas vaslemez kéménnyel.

Felhívtnak azok, akik ezen gőzgépteletet megvásárolni óhajtják, egy koronás bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatukat folyó évi április hó 30 ig nyújtsák be.

A beérkezett ajánlatok felett a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium dönt, illetve az ajánlati eljárás eredménye a miniszteri elhatározás beérkezése után tétetik közzé.

Fentartja magának alantirt művezetőség az ajánlatok közötti szabad választási és esetleg egészen új ajánlati eljárás indítását.

Veresviz, 1914 február 14.

**Veresvizi m. kir. bányaművezetőség
Nagybánya.**

Hirdetmény.

Ezennel közzétételük, hogy a Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXXIII. sorsjáték) 6. osztályának húzásai folyó évi március hó 26-tól április hó 22-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

március; 26, 27, 28, 30, 31,
április; 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 16, 18, 22-én.

A húzások a négy első napon fél 9 órakor, a többi napokon 9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték húzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játékterv szerint, minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt, 1914. március hó 18-ig eszközlendő.

Budapest, 1914. március 8-án.

Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

**LAUFER
GEPGYAR**

Budapest VII.
Palotai-ut. 15M.
Telefon. 75-40.

Hőtelpályák.
Kisvasutak.
Bányakocsik.